

פרשת מצורע

"ואשה כי תהיה זבה דם יהיה זבה בבשרה [...] תהיה בנדתה".

בשביל להבין את הפסוק על פי הסוד של 'אשה בנידה' שמרמזת למטרונותא, נקדים ונבאר את ה'לשם יחוד' שמתוקן בסידורים.

"לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה".

מי זה קודשא בריך הוא, ומי זה שכינתיה? מבואר בתורת הקבלה, שיש לכל אדם כידוע נשמה פרטית בסוד נפש רוח ונשמה, שנמצאת בתוך הוויית האדם. אבל יש נשמה אחת כללית לכל עם ישראל המכונה בהקשר שלנו 'שכינה' או בהקשרים אחרים מכונה 'כנסת ישראל'. הנשמה הכללית הזאת גונזת בחובה את כל נשמות ישראל במקשה אחת וכל נשמה פרטית יונקת מאותה הנשמה כללית. נמצא שעם ישראל מורכב מחיצוניות ופנימיות, בחיצוניות לכל יהודי יש נשמה פרטית, ואילו בפנימיות יש לכלונו נשמה אחת כללית הנקראת 'שכינה' או 'כנסת ישראל'. צדיקים בעלי לב זכו והתעלו לפנימיות נשמתם וזכו שהתגלה בתוכם נשמת הכלליות של עם ישראל, זה הנקרא הביטוי השגור בפי העולם "שורה עליו שכינה", שהצדיק עלה והתעלה מאדם פרטי לאדם כללי, ומתוך זה הוא מרגיש את כלל עם ישראל והוא יודע להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד כי הוא מרגיש שהם ממש עצם מעצמו, שמח בשמחתם וצר בצרתם. הם גם גדולי ישראל הצדיקים שזכו ששורה עליהם שכינה להפוך מאדם פרטי, לאדם שחי ומרגיש את הכלל.

לענייננו, הקדוש ברוך הוא, כל מעיינו וחפצו לתת ולהעניק שפע לכלל עם ישראל, ולכן כל מצב רוחני של העברת שפע מהקב"ה לעם ישראל מכונה בקבלה בשם 'זיווג'.

זאת אומרת הקב"ה מעביר את השפע לנשמה הכללית של עם ישראל, ומהנשמה הכללית של עם ישראל עובר השפע לפרטיות הנשמות.

כאן מגיע ה"אבל", הקב"ה גזר שכל המהלך הנפלא הזה יקרה בתנאי שעם ישראל יעסוק בתורה ומצוות ומעשים טובים, וע"י זה הוא 'מקשט' את השכינה, היינו שהוא גורם שהזיווג והעברת שפע ייקרו על ידי אותו צדיק. אבל אם חלילה יהודים עושים מעשים לא טובים, כביכול השכינה נקראת ב"נידה", ואין העברת שפע מהקב"ה לכנסת ישראל, או בלשון הקבלה אין זיווג.

מכאן נלמד את האחריות שיש לכל יהודי מעם ישראל על מצב נשמת כלל האומה. וזה סוד הערבות הנשמית. שנזכה רק לקשט את השכינה בתיקון המידות ומעשים טובים, וע"י זה לזכות לרב שפע אמן ואמן.

לומדים להיות אנשים טובים

מה עניין תיקון חצות? ומה זה תיקון רחל ותיקון לאה?

קודם כל צריך להבין על מה בוכים, ומדוע נחרב בית המקדש. הנה חז"ל אומרים שבית המקדש הראשון נחרב בגלל מעשים רעים של עם ישראל, שמסתכמים בשלוש עברות חמורות: גילוי עריות שמהווה פריצות חמורה, שפיכות דמים ועבודה זרה שגרמה לעם ישראל לחיות בהפקרות.

ואילו בית שני נחרב במה שכינו חז"ל "שנאת חנם", שהתבטא למי שלמד את המדרשים: בתככים, מזימות, ורמאויות בין אדם לחברו, פילוג נורא בעם ישראל כמאמר רבי יוחנן בתלמוד ירושלמי (סנהדרין פ"ה ה"ה): לא גלו ישראל עד שנעשו עשרים וארבעה כתות שחלוקות זו מזו, כגון כת הצדוקים, כת האיסיים, כת הבייתוסים, כת הנוצרים, כת הקנאים, כת הסיקריים, וכו' ויראי ה' חכמי התנאים נקראו כת הפרושים.

מכלל דברי חז"ל רואים שבית המקדש הוא בעצם בית שמהווה השתקפות למדרגה הרוחנית מוסרית של עם ישראל, כאשר עם ישראל בדרגה ראויה של מידות טובות ומעשים טובים בהשתקפות קיים בית המקדש, וחלילה כאשר יש מעשים רעים בהשתקפות זה גורם שנחרב בית המקדש. ממילא רואים מכאן שעיקר הבכי בתיקון חצות הוא בעצם על עם ישראל.

מה זה תיקון רחל ותיקון לאה?

אז כפי שכתבנו בעמוד הקודם שיש לעם ישראל נשמה אחת כללית המכונה 'שכינה' או 'כנסת ישראל', בקבלה מבואר שגם לשכינה הזאת, שהיא נשמתם הפנימית של עם ישראל, יש שתי בחינות בסוד פנימיות וחיצוניות. החיצוניות של השכינה נקראת בקבלה ספירת המלכות או פרצוף נוקבא או פרצוף רחל המכונה "עלמא דאיתגליא". ואילו פנימיות השכינה נקראת ספירת בינה או פרצוף אימא או פרצוף לאה המכונה "עלמא דאיתכסיא".

מבואר באריז"ל שפרצוף רחל מייצג את המצב של נשמת ישראל בהווה, ולכן שייך בו עליות ומורדות בהתאם למעשיהם של עם ישראל כמו הירח, אם עם ישראל עושים מעשים טובים הירח – סוד פרצוף רחל – מלא בשפע, ואם לאו לא. פרצוף לאה, אומר רבנו האריז"ל מייצגת את נשמתם הפנימית של עם ישראל שלעולם אין לה פגם עצמי, בלשון האריז"ל "לאה תמיד באצילות" או בזיווג תדיר עם המאציל שמכונה פרצוף "אבא".

פרוש הדברים לענייננו, כאשר אנו מסתכלים על עם ישראל, אנו רואים אותו בשני מבטים. המבט החיצוני זה מדרגתו בהווה, והמבט הפנימי זה מדרגתו הפנימית והאמתית שיתגלה לעתיד לבוא. לכן בתיקון רחל אנחנו יושבים על הרצפה ובוכים כיוון שאנו מתבוננים על המצב של עם ישראל בהווה, וגם הפסוקים שנתקנו הם פסוקי בכי. אבל בתיקון לאה אנחנו יושבים ומתבוננים על העתיד, ומייחלים ומצפים לו, לכן הפסוקים הם פסוקי צפייה.

ומה זה גורם הצפייה לעתיד? בתורת הקבלה מבואר שהצפייה לעתיד גורמת לעליית 'מ"ן' (מים נוקבין) שפירוש הדבר תשוקה ורצונות מבני ישראל כלפי המאציל שהמציאות הזאתי העתידית כבר תהיה בהווה. ואומר האריז"ל שאם יש 'מ"ן' אז גם יהיה 'מ"ד' (מים דכורים) שהקב"ה ידאג להוריד את השפע הנצרך שהמציאות תתממש. לכן חז"ל אומרים שאחד השאלות ששואלים את האדם זה "האם ציפית לישועה?", ולכאורה מדוע? מה זה מעלה או מוריד אם ציפית או לא? אבל לפי ההסבר לעיל דווקא הצפייה היא זאת שממשיכה את הישועה, בסוד מאמר חז"ל "כל המתאבל על ירושלים (מעלה 'מ"ן') זוכה בהווה ורואה בבניינה" כי זוכה ל'מ"ד', והבן.

שבת שלום לכולם.